

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH.

890552
Warszawa, dnia 26 paźdz. 1921 r.

Path.
Liczb. 3882 / *gen. g.*

(W odpowiedziach należy powoływać się
na powyższą liczbę).

Do

W o d z a N a c z e l n e g o
Pierwszego Marszałka Polski.

.. B e l w e d e r. ..

Przedkładam.-

3 załączniki.

Minister Spraw Wojskowych

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
L. dz. 890552
Wpłynęło dn. 6. XII 1921 roku
Wyszło dn. 1921 roku
Załączników

Fontana

Generał-Porucznik.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York.

Minister Spraw Wojskowych
Licz.

Odpis.

Warszawa, dn. 26 paźdz. 1921 r.

Do
Pana Gen.-Por. SIKORSKIEGO
Szefa Sztabu Generalnego-

/ściśle tajne/
do rąk własnych.

W związku z pismem Pana Generała Nr. 2298/II.Inf.II.C. z dnia 15 września przesyłam do wiadomości odpis pisma nego do Pana Ministra Spr. Zagranicznych Nr. 5881 oraz odpis odpowiedzi p. Ministra Skirmunta L. 6819/D.V. z dn. 27 września r.b.

Zechce Pan Generał jednocześnie zarządzić przesłanie attachés wojskowym w Rewlu i Helsingforsie odpisów wyżej wspomnianych pism /5881/21.G.M. i 6819/D.V./ podkreślając, iż odpowiedź Pana Ministra Spraw Zagranicznych zawiera stwierdzenie przyjęcia planu politycznego, nakreślonego w piśmie moim L. 5881/21.G.M., oraz polecić wspomnianym attachés wojskowym najszerwsze współdziałanie z akcją Posłów Rzpłtej przy przeprowadzeniu zawartych w powołanem piśmie postulatów.

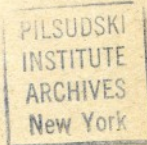
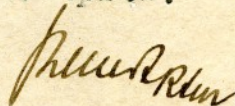
M i n i s t e r

/-/ Sosnkowski

Generał Porucznik .

2 załączniki.

Za zgodność: odpisu:

23 września 21

5881/21.G.M.

Do rąk własnych.
Ściśle tajne.Do
Pana Ministra Spraw Zagranicznych
Konstantego Skirmunta.
w miejscu.

Dotychczasowy kierunek polityki polskiej w stosunku do krajów Nadbałtyckich, polegający na propagowaniu ogólnego związku Bałtyckiego, nie doprowadził, mimo zabiegów dyplomacji, do osiągnięcia określonego celu - izolacji Litwy Kowieńskiej. Zbliżenie Litwy i Łotwy staje się faktem dokonany i dającym realną podstawę do obaw o powstanie Bałtyckiego związku z pominięciem Polski.

Oceniając doniosłość polityczną wytwarzających się koniunktur dla Polski, nie tylko z punktu widzenia zadań wojskowych, ale i z ogólnego stanowiska, nie mogę nie zwrócić uwagi Pana Ministra na nieuniknioną już dziś konieczność zmiany kursu dotychczasowej polityki przez postawienie jej nowego zadania: potrzeby izolowania Łotwy, jako środka zapobiegawczego zjednoczenia się państw Nadbałtyckich, wykorzystując pewną rozbieżność, niezdecydowanie i położenie międzynarodowe, jakie po szczególne wspomniane państwa zajmują w dobie obecnej.

Postulaty powyższe nasuwają mi następujący plan polityczny.

a./zawarcie konwencji pomiędzy Polską i Finlandją. Konwencja wojskowa winna jednakże nie nakładać zbyt daleko idących zobowiązań ze względu na trudności w ich przeprowadzeniu i wrodzoną wielką ostrożność Finnów, ograniczając się na przykład do mobilizacji wzajemnej i wystawienia pewnej zasłony na froncie wschodnim w razie niebezpieczeństwa zagrażającego jednemu z Państw kontraktujących. Niemniej wszakże koniecznym jest zastrzeżenie wzajemnego porozumienia, a nawet wzajemnej zgody przy ewentualnych dalszych konwencjach obronnych wobec Rosji.

Pominięcie Polski przy ewentualnem powstaniu Związku Bałtyckiego stałoby się wobec dokonanego faktu zawarcia konwencji - wykluczeniem.

b./doprowadzenie do zawarcia konwencji fińsko-estońskiej. Byłoby nawet pożądanem i wygodnem, aby Polska bezpośredniego udziału w niej nie brała.

Osiągnięcie tego celu dałoby bezwzględna izolację Litwy i Łotwy względem której polityka, zdążająca do zepchnięcia Łotwy z dziś zajmowanego stanowiska wychodzi już poza sferę zadań wojskowych, aczkolwiek nie wydaje się niewykonalną.

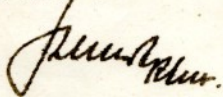
Przedstawiając Panu Ministrowi poglądy moje na obecną sytuację polityczną i zadania tejże pozwalam sobie podkreślić konieczność szybkiej decyzji z Jego strony oraz potrzebę poczynienia odnośnych realnych kroków dla osiągnięcia wspomnianych wyżej celów politycznych, w drodze poleceń i instrukcji, wydanych posłom i attache wojskowym.

Nagłość sprawy i potrzeba bezwłocznego udzielenia odnośnych konkretnych dyrektyw podległym mi organom wojskowym, zmuszają mnie prosić Pana Ministra o udzielenie mi swej odpowiedzi w najbliższym czasie i najkrótszej drodze.

Minister Spraw Wojskowych

/-/ Sosnkowski.

Za zgodność

Generał-Porucznik.

dn. 27 września 1921 r.

O D P I S

Nr. D.V. 6819.

S C I S L E P O U F N E !

Do Pana Ministra Spraw Wojskowych

Kazimierza Sosnkowskiego

do rąk własnych.

W odpowiedzi na list Pana Generała z dnia 23/IX.r.b. L.5881/21.G.M., poruszający niezmiernie doniosłe i aktualne problemy naszej polityki wschodniej i uważając z drugiej strony za konieczne skoordynowanie pracy placówek wojskowych zagranicznych z naszymi placówkami dyplomatycznymi nad Bałtykiem, przesyłam do wiadomości Pana Generała, co następuje:

1/Niewątpliwie, że znajdujemy się obecnie wobec kształtowania się kombinacji bałtyckich zasadniczo dla nas niepożądanych, grożących nam izolacją polityczną i ukatwianiem na Litwie i w Estonji penetrację wpływów niemieckich i bolszewickich w ślad za ugruntowaniem tam wpływami angielskimi. Dlatego też Ministerstwo Spraw Zagranicznych czyniło ze swej strony wszystkie zabiegi, by robotę wrogich nam czynników nad Bałtykiem niweczyć, co wyrażało się przede wszystkim w postawie, jaką zajmowali przedstawiciele Polski wobec kombinacji t.zw. trójkątnego bałtyckiego, opartego na daleko idącym porozumieniu polityczno-wojskowym Litwy, Łotwy i Estonji.

Konieczność oddziaływania na Łotwę drogą pośrednią przez akcje Finlandji i Estonji była należycie oceniana przez placówki dyplomatyczne nad Bałtykiem.

Na konferencji Ministrów Spraw Zagranicznych w Helsingforsie dnia 27 lipca r.b. Delegacja Polska otrzymała w tej sprawie zupełnie zadowalniające i uspokajające wyjaśnienia od przedstawicieli Finlandji i Estonji i od tego czasu w stosunku do Finlandji i Estonji nie zaszło nic nowego na naszą niekorzyść.

2/Ministerstwo Spraw Zagranicznych liczy się z możliwością zmiany swego stosunku do Łotwy w razie gdyby doszło do stabilizacji w kierunku dla nas niepożądanym. Rewizję dotychczasowego stosunku zapowiedziałem w wywiadzie udzielonym korespondentowi P.A.T. rezultatem czego było oświadczenie tutejszego Poselstwa Łotewskiego, zaprzeczające antypolskiej orientacji obecnego rządu, oraz oświadczenie Prezydenta Ministrów, Meierowicza, złożone przed podróżą jego do Letgalji, którą przedsięwziął właśnie pod wpływem enuncjacji, zapowiadających zmianę dotychczas przychylnego stanowiska Polski wobec Łotwy.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych uważa jednak że przedsięwzięcie już teraz kroków, zmierzających do izolowania Łotwy byłoby przedwczesne do czasu, dopóki nie zostaną wyczerpane wszystkie środki zmierzające do wciągnięcia Łotwy w orbitę naszych wpływów. W tym celu będą dane odpowiednie instrukcje naszemu posłowi w Rydze, p. Jodce. Ministerstwo Spraw Zagranicznych ma przekonanie, że dotychczasowa postawa rządu Łotewskiego jest w znacznym stopniu odzwierciedleniem polityki niektórych członków obecnego rządu i w pewnej mierze Prezesa Gabinetu, Meierowicza, oraz wynikiem niewyczerpania wszystkich możliwości propagandy. Wysłanie do Rygi nowego Posła związane jest z chęcią dokonania nowej próby osiągnięcia zgodnego porozumienia. Gdyby jednakowoż nieprzyjazne stosunki nasze z Łotwą ustaliły się, Ministerstwo Spraw Zagranicznych przystąpi do realizacji programu izolowania Łotwy.

Co do Finlandji, to zdaniem Ministerstwa Spraw Zagranicznych z uwagi na zasadniczą jej niechęć do umów konkretnych i obowiązujących, nie byłoby wskazaniem wysuwanie z polskiej inicjatywy projektów konwencji wojskowo-politycznej nawet w tym szczupłym stosunkowo zakresie jak to proponuje Pan Minister, natomiast Ministerstwo Spraw Zagranicznych jest za kontynuowaniem taktyki dotychczasowej, mającej na celu wywołanie inicjatywy ze strony samej Finlandji. Byłoby pożądanym obranie drogi pośredniej przez kontynuowanie napoczętych ostatnio wzajemnych kontaktów wojskowych naprz. zaproszenie do Warszawy Szefa Sztabu Generalnego Finlandzkiego Generała Enckla i sugerowanie mu pewnych z naszej strony propozycji w formie narazie nieskonkretyzowanej. Dopiero po tych wizytach lub w ich trakcie mogłyby się wykonać pewne koncepcje, które winny wyjść raczej z inicjatywy z tamtej strony. W tym czasie również wyjaśniłby się rezultat naszych zabiegów na Łotwie.

Verté

Skirnum 294

Co do związku Finlandzko-Estońskiego, to zwracając uwagę na pewne niebezpieczne strony jego ze względu na zaangażowanie się Estonii wobec Łotwy /tylko wobec Łotwy/ a przez to pośrednio na niedogodność tkwiącą w ułatwieniu przez nas kontaktu Finlandji z Łotwą, Ministerstwo Spraw Zagranicznych docenia jednak z drugiej strony korzyści wynikające przede wszystkim z odwrócenia zainteresowania Estonii od Łotwy i ułatwienie tym sposobem izolacji Łotwy. Dlatego też w tym duchu instrukcje przygotowujące grunt do rychłych możliwości będą wysłane do Posła Sokolnickiego, który jednocześnie zostaje przedstawicielem dyplomatycznym Rzeczypospolitej wobec Finlandji i Estonii.--

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

/-/SKIEMUNT.